

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 136/18

Λουξεμβούργο, 20 Σεπτεμβρίου 2018

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-497/17
Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs (OABA) / Ministre de l'Agriculture
et de l'Alimentation, Bionoor, Ecocert France, Institut national de l'origine et
de la qualité (INAO)

**Ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl προτείνει στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι η
ευρωπαϊκή ένδειξη «βιολογική γεωργία» μπορεί να χορηγηθεί στα προϊόντα από
ζώα που εσφάγησαν χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση στο πλαίσιο
λατρευτικών τύπων**

Το 2012, το γαλλικό σωματείο Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs (OABA) υπέβαλε στο υπουργείο γεωργίας και τροφίμων αίτημα προκειμένου να απαγορευθεί η επίθεση της ένδειξης «βιολογική γεωργία» στις διαφημίσεις και τις συσκευασίες μπιφτεκιών από βοδινό κιμά τα οποία είχαν πιστοποιηθεί ως «χαλάλ» και προέρχονταν από ζώα που εσφάγησαν χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση. Ο οικείος οργανισμός πιστοποίησης, Ecocert, απέρριψε σιωπηρώς το αίτημα και το αρμόδιο για την ακύρωση της αρνητικής απόφασης δικαστήριο απέρριψε την αίτηση του OABA. Το Cour administrative d'appel de Versailles (διοικητικό εφετείο Βερσαλλιών, Γαλλία), επιληφθέν της διαφοράς, υποβάλλει στο Δικαστήριο το ερώτημα αν οι εφαρμοστέοι κανόνες του δικαίου της Ένωσης, που απορρέουν ιδίως από τον κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων¹ και τον κανονισμό εφαρμογής αυτού², καθώς και από τον κανονισμό για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους³, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν ή απαγορεύουν τη χορήγηση της ευρωπαϊκής ένδειξης «βιολογική γεωργία» σε προϊόντα που προέρχονται από ζώα που εσφάγησαν χωρίς αναισθητοποίηση στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων.

Στις προτάσεις του που δημοσιεύονται σήμερα, ο γενικός εισαγγελέας Nils Wahl δεν δέχεται κατ' αρχάς ότι ενδεχόμενη αδυναμία συνδυασμού των ενδείξεων «χαλάλ» και «βιολογική γεωργία» προσβάλλει τη θρησκευτική ελευθερία. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η δυνατότητα καταναλώσεως προϊόντων που συνδυάζουν τις δύο πιστοποιήσεις δεν σχετίζεται, καθεαυτή, με την πρακτική μιας «θρησκευτικής τελετής». Η μη διάθεση κρέατος που φέρει την ένδειξη «βιολογική γεωργία» και προέρχεται από σφαγές χωρίς αναισθητοποίηση δεν θίγει, ειδικότερα, τις θρησκευτικές επιταγές, οι οποίες δεν επιβάλλουν την κατανάλωση αποκλειστικώς προϊόντων που προέρχονται από τη βιολογική γεωργία. Ο γενικός εισαγγελέας διευκρινίζει ότι δεν υφίσταται δικαίωμα πρόσβασης σε προϊόντα με την ένδειξη «βιολογική γεωργία».

Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά επίσης ότι το ζήτημα που τίθεται ενώπιον του Δικαστηρίου δεν είναι τόσο αν οι πιστοποιήσεις «βιολογική γεωργία» και «χαλάλ» είναι συμβατές, αλλά μάλλον αν η πιστοποίηση «βιολογική γεωργία» μπορεί να χορηγηθεί σε προϊόντα που προέρχονται από ζώα τα οποία εσφάγησαν χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση. Συγκεκριμένα, η πιστοποίηση «χαλάλ» υποδηλώνει, προς το παρόν, ελάχιστα πράγματα ως προς τη μέθοδο σφαγής που πράγματι

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 (ΕΕ 2007, L 189, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων (ΕΕ 2008, L 250, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους (ΕΕ 2009, L 303, σ. 1).

εφαρμόστηκε, επειδή δεν υφίσταται ομοιομορφία στις πρακτικές που ακολουθούν οι οργανισμοί πιστοποίησης «χαλάλ» στα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, κατά τον γενικό εισαγγελέα, το ζήτημα πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της απαίτησης του σεβασμού προτύπων υψηλού επιπέδου για τη μεταχείριση των ζώων καθώς και του σεβασμού των κανόνων που διέπουν τη βιολογική κτηνοτροφία και τη σφαγή των ζώων.

Όσον αφορά τα βιολογικά προϊόντα, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι υπόκεινται σε αυστηρότερες απαιτήσεις σχετικά με την παραγωγή έναντι εκείνων που αφορούν τα μη βιολογικά προϊόντα. Συναφώς, υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο έχει τονίσει τη σημασία που πρέπει να αποδίδεται στην ασφάλεια των τροφίμων και στην προστασία των καταναλωτών προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα προϊόντα με επισήμανση βιολογικού προϊόντος. Ωστόσο, το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο εν πολλοίς σιωπά ως προς τα πρότυπα που εφαρμόζονται στη σφαγή των ζώων και δεν απαγορεύει τη σφαγή χωρίς αναισθητοποίηση, καθότι απαιτείται απλώς να περιορίζεται στο ελάχιστο η ταλαιπωρία των ζώων κατά τη σφαγή τους.

Μολονότι η σφαγή κατόπιν αναισθητοποίησης τίθεται ως αρχή από τον κανονισμό για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους, προβλέπεται εξαίρεση για τη σφαγή στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων χωρίς αναισθητοποίηση υπό συνθήκες που εξασφαλίζουν τον περιορισμό της ταλαιπωρίας των ζώων. Για τις δύο αυτές μεθόδους σφαγής, πρέπει να λαμβάνονται τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να αποτρέπεται ο πόνος και να περιορίζεται η αγωνία και η ταλαιπωρία των ζώων. Ο γενικός εισαγγελέας προσθέτει ότι, μολονότι ο κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και ο κανονισμός εφαρμογής του δεν κάνουν καμία αναφορά στο ζήτημα της σφαγής χωρίς αναισθητοποίηση, δεν θέτουν καμία προϋπόθεση όσον αφορά την αναισθητοποίηση πριν από τη θανάτωση των ζώων προκειμένου να χορηγηθεί η ένδειξη «βιολογική γεωργία»· δεν μπορούν, ως εκ τούτου, να απαγορεύσουν την πρακτική της σφαγής στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η σιωπή των ως άνω κανονισμών δεν μπορεί να θεωρηθεί ως τυχαίο γεγονός, ιδίως διότι το ζήτημα αυτό είναι προ πολλού γνωστό και επίκαιρο στο πλαίσιο των διατάξεων που διέπουν τη σφαγή των ζώων.

Συνεπώς, εφαρμόζοντας τον συλλογισμό του στις πιστοποιήσεις «χαλάλ» και «κόσερ», ο γενικός εισαγγελέας κρίνει ότι ενδεχόμενη ασυμβατότητα μεταξύ της σφαγής στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων και της ένδειξης «βιολογική γεωργία» θα κατέληγε στην προσθήκη προϋποθέσεως την οποία δεν προβλέπουν οι υφιστάμενοι κανόνες και θα απέκλειε τη δυνατότητα των καταναλωτών προϊόντων κόσερ ή χαλάλ να προμηθεύονται προϊόντα που καλύπτονται από τις εγγυήσεις τις οποίες παρέχει η ένδειξη «βιολογική γεωργία», όσον αφορά την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων.

Ο γενικός εισαγγελέας προτείνει συνεπώς στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι ο κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και ο κανονισμός για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους δεν απαγορεύουν τη χορήγηση της ευρωπαϊκής ένδειξης «βιολογική γεωργία» σε προϊόντα προερχόμενα από ζώα που εσφάγησαν χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων, σφαγή η οποία διενεργήθηκε υπό τους όρους που καθορίζονται στον ως άνω κανονισμό για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582